Sz. Szigethy Vilmos centenáriuma

A század elején két Szigethy Vilmos volt Szegeden. Az egyik a levéltáros és hírlapíró Sz. Szigethy, a másik az esz-telen Szigethy, a pénzügyigazgató. Az újságíró éppen azért tette neve elé a különben semmit nem jelentő Sz. betűt, hogy megkülönböztesse magát.

Holnap, szerdán lesz születésének századik évfordulója. Az Arad megyei Gyorokon született 1877. március 9-én; ott volt községi jegyző az apja. Már négy év múlva Nagybecskerekre kerültek; Szigethy Vilmos ott nevelkedett, ott végezte iskoláit, apja korai halála, 1895 után magánúton. Érettségit a szegedi piaristáknál tett.

Első versei 1893-ban — 16 éves korában! — jelentek meg a helyi *Torontál*-ban és a fővárosi humoros lapban, az *Urambátyám*-ban. 1895-ben, 18 évesen, apja halála után kenyérkeresetre szorulva, a *Torontál* munkatársa, majd segédszerkesztője. A *Szegedi Napló* szerkesztője, Békefi Antal figyelt föl rá, és 1900 szeptemberében áthívta az akkor legszínvonalasabb szegedi laphoz. Sz. Szigethy Vilmos a kérésemre 1954 végén írott önéletrajzában azt vallotta Békefiről, hogy ő nevelte újságíróvá. „Az ő apró, pepecselő, gondos és lelkiismeretes jóságának köszönhetek mindent. Nem beszélve Kulinyi Zsigmond páratlan nívójáról, megbecsüléséről, és arról a hallatlan boldogságról, hogy Tömörkénnyel dolgozhattam egy szerkesztőségben."

1902-től pedig Móra Ferenccel is, akivel azután holtukig meleg barátságban éltek. Ahogy Tömörkény 1899-ben, majd Móra 1904-ben a Somogyi-könyvtárhoz és a városi múzeumhoz került, úgy Szigethy 1903-ban a városi levéltárhoz. Oklevelet szerzett ebben a szakmában, s 1912-től 1950-ig mint főlevéltáros igazgatta ezt a közgyűjteményt. De közben sohasem hagyott föl az újságírással, ahogy Tömörkény és Móra sem. Maradt a *Napló* munkatársa, majd a *Szeged és Vidéké*, 1919-ben — Móra kényszerű távozása után — a *Napló* felelős szerkesztője, később megszűntéig a *Szegedi Híradó* szerkesztője (itt közölte József Attila első verseit Szegeden), azután megint az újjászervezett *Szegedi Naplóé*. A harmincas-negyvenes években a *Délmagyarország* munkatársa lett, írva az egyszerű tudósítástól a színes riporton, bökversen át a tárcáig mindent, javarészt a neve aláírása nélkül, amire — mint maga írja — csakis a betű fanatikusa képes. De az idősebb szegediek még emlékeznek *Bob, Szigma, Régi riporter* és más álneveken írt fordulatos, érdekes, hangulatos cikkeire.

Első könyve, *Nebántsvirág* című verseskötete, 1896 karácsonyán jelent meg Nagybecskereken. A második, szintén versek gyűjteménye, egy év múlva ugyanott. A többi már jobbára Szegeden. Legemlékezetesebb könyve *A régi Szegedből az újba* (1932). Móra *Szegedi tulipántos ládá*-jának rokona, a századelő szegedi világának jellegzetes alakjait és mozzanatait örökítette meg. Általában: írásművészete az elmúlt világ elszállott hangulatainak pompás rögzítése. Egyik élményköre a régi torontáli megyei világból táplálkozik, ifjúságának éveiből (*A vármegyéből*, 1908; *A vármegyeház kapujából*, 1933; *Torontáli fametszetek*, 1937). A másik a szegedi világ szerető-gunyoros ábrázolása (*Mesék nagy gyerekeknek*, 1902; *A közigazgatási majom*, 1906; *Bőrszobor*, 1918). Egy kötetre való elbeszélést is kiadott (*Őszi szántás*, 1942). Levéltárosi munkájának eredménye, egyben a kornak adott engedmény is egy történelmi részlettanulmány (*A szegedi kormányok pénzügyei*, 1942).

De életművének java szét van szórva a hírlaptárak temetőjében. Csak a *Délmagyarország*-ban megjelent cikksorozataiból köteteket lehetne kiadni, megmentve a feledéstől nemcsak ezeket az írásokat, hanem azt a letűnt világot is, amelynek szájhagyományát egyedül Szigethy Vilmos emlékezete őrizte meg számunkra.

Hagyatéka a szemünk láttára tűnt el. Leánya, Korányi Jenőné 1970-ben kivándorolt az Egyesült Államokba, s ott, mint hírlik, kevéssel később öngyilkos lett. Itt nem tudott élni a fia nélkül; ott a hazája nélkül. Hogy apja dolgait kivitte-e, nem tudjuk. Pedig hogy mit rejtett ez a hagyaték, említett önéletrajzában maga Szigethy Vilmos vázolta föl. Vagy húsz kötetre való. *A Szeged-Csongrádi Takarékpénztár százéves történetének* kész kéziratát az egyetemi könyvtár őrzi. A többi, ahogyan ő fölsorolta: *1. A ködbe vesző múlt.* Szeged régi élete, krónikái, legendái. *2. A Tisza régi medrébe tér.* A rekonstrukció utáni és körüli élet, emberek, jellemképek. *3. Egy király, egy cigány.* Emlékeim azokról, akiket személyesen ismertem, Ferenc Ferdinándtól kezdve végig írókon, művészeken, közéleti szereplőkön, kereskedelmen, iparon, színészeken, bohémeken." *4. Tulipános láda.* Voltaképpen folytatása az előbbinek, miniatűrök érdekes szegedi alakokról. Kiegészítő része a *Szeged madártávlatból* című, ahol portrékat ad sok szegedi emberről. *5. Szegedi notesz.* Régi szegedi kocsmák, Fölsőváros való „utazásai", beszélgetés száz évnél öregebb fákról; iparosok, kereskedők, hordárok, kézművesek, hajdani *prádés kocsisok* és hasonlók. *6. Véreim, magyarok.* „A szegedi nyelvjárás klasszikus példái, ragyogóan eredeti kifejezései, sokszor apró történetek keretében." *7. A hazajáró múlt.* Torontáli emlékek; a megjelentek folytatásaként.

8. Bánáti délibábok. „A legkedvesebb könyvem; minden benne van, amit csak el tudtam álmodni. Kiss Ernő aradi vértanú sok intim életrészlete a Torontálban letelepedett és uralomra jutott örmények életével. Sok új adat Reviczky Gyula szerelméről, Bakálovics Emmáról, levelezésük, Reviczky több kéziratának fotográfiája. A kalandor életű, francia származású Harnoncourt bánáti gróf rémregénye egykorú hiteles hivatalos adatok alapján. De itt gyűjtöttem össze azokat a sehol meg nem jelent, reprezentáns novelláimat — némelyike kisebb regény — amikben benne van a Bánát lelke, színe, zamata, hangulata, jellemző levegője. Semmit sem írtam meg annyi gonddal, finom pepecseléssel, mint ezeket. Főleg a pravoszláv szerzetesi élet volt rám nagy hatással." *9. Az élet mozija.* Kisebb novellisztikus írások, furcsaságok az életből. *10. Meséskönyv.* Novellaválogatás. *11. Érettségi.* Kisregény a pubertás keserveiről, kéziratban. *12. Az első magyar zsidó vezérkari tiszt élete* a saját naplója alapján. Ez is kéziratban. 13. „Van egy kis kötetre való írásom a románok történeteiről az új impériumban. Ezek álnéven jelentek meg annak idején egy fővárosi lapban." *14. Családi album.* Édesanyjáról, testvéreiről. 15. Egy kötet, négy kisregény fiatal lányoknak; megjelentek a *Magyar Lányok*-ban.

16. Szeged szebb volt... „Egészen különleges könyv..." Szegedi pajzán históriák, anekdoták közéleti emberekről. „Hosszú éveken át gyűjtöttem bírósági tárgyalásokon, a közéletben, kifaggatva nálam sokkal idősebb embereket. Nem egy történetét még az öreg Pálfy Ferenc polgármester mesélte el nekem, aki 1824-ben született, és egyik-másik dolgot még az édesapjától hallott. Ebben gyűjtöttem össze a legendás Pillich-történeteket, híres kiszólásokat." 17. Egy kötetnyi vers. „Száz és száz versem közül kiválasztottam egy kis könyvre valót. A túlnyomó része ott alussza örök álmát a bekötött újság-évfolyamok kriptájában..." *18. Szerelmi regény szerkesztői üzenetekben.* „Valamikor irodalomtörténeti jelentőségű lesz!"

Harminc évvel ezelőtt, magam is ifjú újdondász, a *Szegedi Friss Újság* hasábjain a *paraszt* szó értelmezése körül nekitámadtam a *Napló* öreg riporterének. Akkor sebeket osztottam és kaptam. De pár év múltán meleg kapcsolatba kerültünk, barátságába fogadott. Orzöm leveleit, a Móra betűihez hasonló apró rúnáit, a halála előtt kevéssel írottakat is. *„Semmi örömöm, kikoptam az életből, rám már nem vár semmi, de én se várok, úgyis hasztalan. Jön az alkony. Rossz időben születtem."*

Meghalt 1956. február 18-án. A rövid — méltatlanul rövid — búcsúztató csak késve, a *Tiszatáj*-ban jelent meg.

Szeged egyik legkiválóbb újságíróját, krónikását, Tömörkény és Móra tiszteletre és idézésre méltó társát köszönthetjük benne. Legméltóbban java írásainak egy kötetben való kiadásával.

Péter László

Pályáznak az orvosok

Három fogorvosi állás van a megyében

Az orvostudományi egyetemeken végző pályakezdő szakemberek munkába lépéséről megjelent egészségügyi miniszteri rendelet részletesen szabályozza az elhelyezkedés módját. A szabályok a kezdő általános orvosok, fogorvosok és gyógyszerészek szakmai fejlődése, továbbá a társadalom szükségleteinek legjobban megfelelő munkahelyeken való elhelyezkedésük és megtartásuk érdekében születtek. A kezdő szakemberek csak a rendelet szerinti pályázati rendszer keretében létesíthetnek munkaviszonyt. A rendelkezés nem vonatkozik azokra, akik tanulmányi szerződés alapján tanultak, ők a szerződésnek megfelelően helyezkedhetnek el.

A munkáltatók a minisztérium által megadott keretszámok alapján hirdetik meg az állásokat. Az idén mintegy 15 százalékkal haladja meg a meghirdetett állások száma a tanulmányaikat most befejező hallgatók számát. A pályázati kiírások és a benyújtási határidők igazodnak a tanulmányok befejezésének, az államvizsgák letételének időpontjához.

A végzős fogorvosok számára már a múlt hónapban közzétették a pályázatokat, a meghirdetett állások száma több, mint a végzősöké.

A *Szegedi Orvostudományi Egyetemen* most utolsó éves *24 fogorvos* közül tizenkilencen adták be pályázataikat, öten vannak társadalmi ösztöndíjasok, akikre nem vonatkozik a rendelkezés. Minden hallgató két helyre pályázhat. *Csongrád megyében mindössze három fogorvosi állást hirdettek meg:* egy hely van a szegedi rendelőintézetben, egy gyermekfogorvosi állás az ifjúsági rendelőben, a harmadik pedig Maroslelén. Az egyetem hallgatói közül nyilvánvalóan többen szerettek volna a környéken elhelyezkedni. Erre utal, hogy a maroslelei állást is és a két szegedit is négyen-négyen pályázták meg. A többiek jórészt a szomszédos megyékbe pályáztak, mindössze egy hallgató kérte magát Veszprémbe. Akiknek elutasítják pályázati kérelmét, azok a „második fordulóban" ismét beadhatják pályázatukat az üresen maradt helyekre.

A szegedi egyetemen végző általános orvosok számára március 15-ig várják a hirdetéseket, amelyeket 25-e körül tesznek közzé. A pályázatok beadási határideje a kiírástól számított öt hét. Az általános orvosoknak meghirdetendő állások minisztérium által megadott keretszáma 930, körülbelül 780-an vannak az ország egyetemein végző orvosok.

A gyógyszerészhallgatókra az 1977—78-as tanévtől érvényes a rendelkezés, számukra a végzést megelőző év szeptember elsején hirdetik meg először az állásokat. Pályázataikat október 15-ig kell benyújtaniuk az egyetemek rektorainak.

Szép könyv — automatából

Új gépek a debreceni nyomdában

A könyvborító tervezőjének sok szempontot kell szemelőtt tartania: kinek és milyen célra készül a könyv, mi a műfaja, ki az írója, mi mondanivalójának tartalma célja. Nyilvánvaló, hogy másfajta kötésre van szüksége egy gyári műhely részére készülő technológiai útmutatónak, mint az egyetemisták ugyanilyen tartalmú tankönyvének; más hangulatú borítót készítenek Arany János verseinek, mint Dürrenmatt drámáinak. A kivitelezés során azonban gyakran meg kell alkudni. A nyomdának a határidő érdekében azzal kell megelégednie, ami rendelkezésre áll. A választék pedig sajnos gyakran meglehetősen szerény.

A könyvkötészet számos műveletét még ma is csak kézzel tudják végezni. A művészi kivitelű könyvek élmetszésére, a könyv szélének befestésére, a jelzőszalag beragasztására, vagy a borító felragasztására a gépek nem alkalmasak. A könyvkötészet ízig-vérig kézműves szakma. A régi könyvkötő mesterek nemcsak szakemberek, hanem szakmájuk művészei is voltak; a borító magán viselte mestere kezenyomát, stílusát, ízlését.

A könyvekkel szemben támasztott mennyiségi igényeket ma már nem lehet kisipari módszerekkel kielégíteni. Ezért az utóbbi egy-két évtizedben a gépek a könyvkötészetben is tért hódítottak. Ma már számos nyugati országban és az NDK-ban is olyan komplex automata könyvkötő gépsorok dolgoznak, amelyek a beadagolt nyomtatott íveket bekötött és csomagolt alakban bocsátják ki.

A hazai általános gyakorlat szerint a munka egyes zárt szakaszait végzik el a gépek. A kötészeti gyártási sorrend a következő: a hajtogatóból az anyag az összehordó gépbe kerül, ezután következik a cérnafűző munkája, amit a táblakészítő gép folytat, s az utolsó műveletek a kiegészítő gépre maradnak, amely elvégzi a préselést is. De van már olyan Rotor—Binder típusú könyvkötő automatánk is, amely a különálló munkaszakaszokat összekapcsolja, s az összehordástól a préselésig minden műveletet folyamatosan elvégez, végül a kész kartonfedelű könyvet adja ki. Nyomdaiparunk gépparkja folyamatosan gyarapodik. A debreceni Alföldi Nyomdában a közeljövőben felszerelik azt az utomatát, amely egy menetben állít elő 1700 oldal terjedelmű, kartonfedelű könyveket.

A könyvkötészet gépesítésének sok ellenzője van. Nem ritka az a vélemény, hogy igazán szép, művészi kivitelű könyvet csak egyedileg lehet előállítani, mert a gép valójában nem helyettesítheti az ember tervező, irányító tevékenységét. Ellenkezőleg: az ember szerepe még nagyobb hangsúlyt kap, ha ismeri a gépet, tudja, mit várhat tőle és hogyan kell vele bánni, és ez a záloga annak, hogy mind gyakrabban kerüljön az emberek kezébe szép könyv.

Családi események

HÁZASSÁG

I. kerület

Szeged: Maróthi Kálmán és Balázs Katalin, Polyák Jenő és Tari Ilona, Kránitz Sándor és Kovács Veronika, Nagy József és Duda Erzsébet julianna, Andracek Tibor és Paksi Ibolya Judit, Zsótér László András és Illés Gabriella, Lengyel István és Nagy Ilona, Madarász József és Kurucz Margit, Zimmermann János Károly és Barna Ibolya Júlia, Mihály Zoltán Nándor és Ferencz Edit házasságot kötöttek.

Szőreg: Simon Ferenc és Hajnal Mária házasságot kötöttek.

II. kerület

Szeged: Harkai László és Virág Ilona, Kucska József és Hatvani Erzsébet, Görömbölyi Ernő és Sánta Irma Gizella, Kovács Sándor és Berta Rozália, Hernicz Béla és Schemmel Éva, Huszka István és Hamus Magdolna Ibolya, Papdi István és Dobó Mária, Szász Tibor és Kélity Magdolna házasságot kötöttek.

SZÜLETÉS

I. kerület

Szeged: Koza Józsefnek és Vér Teréznek Zsolt, Szórád Ferencnek és Szabó Erzsébet Magdolnának Tímea, dr. Monory Bulcsnak és Kósa Máriának Krisztina Mercédesz, Dinnyés Gézának és Hódi Máriának Balázs Emil, Rakonczai Mihálynak és Molnár Etelkának Bernadett, Csúcs Ágostonnak és Korchmáros Klárának Áron, Makra Szilveszternek és Papp Ilona Rozáliának Anita, Bohata Györgynek és Papp Mária Matildnak Zoltán, Szabó Sándornak és Cserjés Editnek Sándor, Szűcs Gyula Dávidnak és Szántó Magdolnának Róbert Tamás, Rácz Mihálynak és Illés Évának Zoltán Mihály, Szabó Gyula Istvánnak és Lakatos Gyöngyi Évának Anna, Szekeres Jánosnak és Tóth Zsuzsannának Szilvia Zsuzsanna, Berecz Józsefnek és Ferkovits Irén Juliannának Tibor; Wolf Jánosnak és Samu Teréziának Edit, Makszin Andrásnak és Zentai Edit Ilonának András Gergő, Békési András Eleknek és Justyák Máriának András, Stoszek Jánosnak és Máté Magdolnának Csilla, Puskás Vincének és Tanács Ilonának Tamás, Kerék László Péternek és Daróczi Irén Katalinnak László Péter, Urbán Jánosnak és Szakáts Ibolya Évának Attila, Fábián Gábor Józsefnek és Pálosi Gizellának Tímea, Telek Ferencnek és Tóth Ilonának Melinda Krisztina, Horváth Józsefnek és Borsos Éva Erzsébetnek Andrea, Mészáros Istvánnak és Korom Margit Veronikának Tibor, Czapár Józsefnek és Turjánszki Zsuzsannának Andrea, Egri Istvánnak és Herpácsi Erzsébetnek Attila István, Laudisz Józsefnek és Bánfi Ilonának Brigitta, Olajos Péter Imrének és Nagy Zsuzsannának Péter, Lédeszi Tibornak és Bánki Rozáliának Bernadett Zsanett, dr. Kalmár Györgynek és Séra Ágnes Ritának György, Péli Jánosnak és Vörös Juliannának Tímea, Nagy-Pál Lászlónak és Bense Katalin Ágnesnek Szilvia, Kószó Andrásnak és Pásztor Máriának Mónika, Klein Lászlónak és Csáki Katalinnak Róbert László, Czékus Lajos Antalnak és Kovács Olgának Katalin, Horváth Istvánnak és Oláh Beatrix Máriának Eszter, Varga Györgynek és Nagy Katalinnak Ferenc, Lendvai Györgynek és Farkas Teréziának Gábor, Dankó János Pálnak és Tátrai Zsuzsannának Csilla, Rostás-Bakró Zoltánnak és Csurár Ibolyának Miklós Mihály, Kondász Antalnak és Zámbó Matild Rozáliának Edina Matild, Ilia Lajosnak és Kuczora Rozáliának Ágnes, Kónya Mihály Gábornak és Szögi Mártának Gabriella, Gera Mihálynak és Szilágyi Máriának Andrea Anna, Korom Istvánnak és Benkő Máriának Szilvia, Honkó Mátyásnak és Gémesi Annamáriának Krisztián, Donka Istvánnak és Bogár Katalinnak Zsolt, Bálint Jenő Andrásnak és Sándor Évának Tamás nevű gyermekük született.

III. kerület

Szeged: Molnár Adorjánnak és Koskocu Évának Adorján Zsolt, Kolompár Istvánnak és Kolompár Magdolnának Oszkár Mihály, Balog Sándor Lajosnak és Bozsák Margit Teréziának Edit, Répásy Károly Mihálynak és Lengyel Éva Máriának Zsuzsanna, Martonosi Tibor Attilának és Béz Teréziának Zsolt, Gombos Gézának és Cserényi Ágnesnek Ágnes, Mátó Istvánnak és Bozó Terézia Máriának Terézia Gyöngyi, Nagy Istvánnak és Oláh Mária Magdolnának Zsolt István, Szűcs Györgynek és Kerekes Irén Teréziának Krisztián, Dohány Jánosnak és Bálint Csilla Ilonának Beatrix Csilla, Vidéki Lászlónak és Huszka Máriának László, Majdán Pálnak és Csóti Erzsébetnek Krisztina Szilvia, Miklós Ferencnek és Papdi Anikónak Ferenc, Szabó Mihálynak és Kovács Katalin Erzsébetnek Katalin, Törköly Mihálynak és Gémes Erzsébet Ilonának Mihály, Kiss Gyulának és Balogh Katalinnak Viktor nevű gyermekük született.

Szőreg: Szaniszló Józsefné Jójárt Anna, Sebők Ferencné Kovács Erzsébet meghalt.

HALÁLOZÁS

I. kerület

Szeged: Becker Józsefné Balázs Piroska, Lévai Imréné Domonkos Vilma, Tóth Pál, Liptai István Péterné Barsi Etelka, Csucs Mihályné Tóth Ilona, Nagy János, Dobó Istvánné Szűcsborus Etelka, Veres Mihály, Petres József, Král Józsefné Bruchter Ilona, Papp Sándor, Tóth Rozália, Ábrahám József György, Rózsa Jánosné Szekeres Mária, Kuti Richárdné Klacsmann Magda, Dicső Imréné Bartók Anna, Simon Gézáné Velecki Ilona, Németh Ferenc meghalt.

II. kerület

Szeged: Lele István, Szemmári Józsefné Kanyó Erzsébet, Pisztroj Józsefné Kalmár Ilona, Bankov László Mihályné Czuth Gizella, Szabó Ferenc, Ménesi Istvánné Tóth Anna, Hegyes Péter, Juhász Vilmos meghalt.

III. kerület

Szeged: Gyémánt Mátyás József, Varga Józsefné Frei Anna, Engi Lajos, Bérczi Istvánné Doboczky Etelka, Lukács Endre, Lakatos Elekné Berkes Matild, Szentirmay Mihályné Füstös Ilona, Szilágyi Dezsőné Szokoly Vilma, Ádok Ferencné Németh Teréz, Elekes Antalné Bus Katalin, Jelenfi Antal, Kispéter Józsefné Fränyó Julianna, Takács Ferenc, Szabó Ferenc, Sebők Mihályné Árkus Ida Anna, Komlósi Gézáné Földi Borbála, Elek Aladárné Eperjesy Mária, Domonkos Ilona, Vági Gyuláné Joó Rozália, Molnár Mihály, Tóth Antal, Bene László Pál, Narozsnik Ferencné Harangozó Margit, Hatvani Mihályné Juhász Ilona meghalt.

Szőrme és bőrhulladék darabtábla feldolgozásához, szűcsgépen varrni tudók, esetleg szűcsgéppel rendelkező

csökkent munkaképességű dolgozót felveszünk

bedolgozói foglalkoztatásra. Szegedi Szűcsipari Szövetkezet, Tolbuhin sugárút 98.